

2018

TRAPSAVEC

Od kořenů

Hrouda zamžoural a posadil se. Kovová nemocniční postel pod ním zasténala do ticha pokoje se šesti prázdnými lůžky. Zarazil se, když mu pohled sklouzl na seprané maskáče, do kterých se už hezky dlouho nevešel. Teď byly zapnuté až nahoru a žádný pupek přes ně nepřetékal. Dotkl se jich, hladkou, opálenou rukou bez stařeckých skvrn.

Aha, tak takové to je, pomyslel si. Ohlédl se, napůl v očekávání, že na polštáři za sebou najde tu známou, vráscitou tvář, kterou si zvykl poslední roky vídat v zrcadle. Nebylo tam nic. Zato o noční stolek vedle postele se opíralo sbalené tele a v osamělém paprsku odpoledního slunce zářilo mědí.

Před ztichlou, prázdnou nemocniční budovou se do dále táhla rozpálená přímka silnice. Hrouda vyrazil prachem podél krajnice a navyklým pohybem zvednul palec, když za sebou zaslechl burácení motoru. Kamion, který zastavil, byl jak z amerického filmu

– dlouhý předek, blýskavý chrom a chvění horkého vzduchu nad kapotou.

„Kam to bude?“ zeptal se chlapík za volantem. „Kamkoliv,“ řekl Hrouda, „hlavně když tam bude nějaký les.“

Jízda byla podivná. Kamion brzy opustil silnici a zdálo se, že se nad zemí spíš vznáší, než by jel. Občas se setmělo jako v tunelu, ale žádný tunel tam nebyl – vjížděli přímo do strání a do skal a zase z nich vyjížděli, jako když letadlo prolouvá mrakem. Řidič to nekomentoval a Hrouda se neptal, a tak cesta proběhla v tichu, vyplňovaném jen rachotem stroje.

„Tak jsme tu,“ prohlásil řidič nakonec. „Tady máš ten svůj les.“

Hrouda seskočil do trávy a koukal, jak kamion mizí ve svahu mezi smrky. Pak se rozhlédl kolem. Stál na malé loučce na úpatí strmého kopce, z druhé strany lemované březovým hájkem. Chvíli to vypadalo, že široko daleko není ani živáčka. Ale jen do té doby, než k němu vítr donesl kouř. Hrouda mu vykročil vstříc.

Za hradbou břízek dřepěl u ohniště vousáč v zelené košili a něco klohnul v ešusu. „Ahoj,“ pravil Hrouda. „Ahoj, ty seš tu nověj, co?“ změřil si ho vousáč a napráhl k němu dlaň. „Mně říkají Ferda.“ „Hrouda,“ zalomil mu palec. „Tak to abych tě tu trochu proved, co?“

Z dalších několika hodin si Hrouda pamatoval jen útržky – jména, tváře, místa a nekonečné množství dalších informací, kterými ho zaplavila zvednutá stavidla Ferdovy výřečnosti (a výjimečně i někdo jiný, pokud se náhodou dostal ke slovu).

„Tady si můžeš vybrat, je tu všechno úplně od všeho. Na jihu je teplo, léto je dlouhý, spousta slunce a tak. Hledej osadu Sluneční skála. Jestli máš rád podzim, tak se ti bude líbit na západě. Tam je tak barevněj, žes to neviděl. A mlhy hustý jak polívka. Ale na východě moc není o co stát, zvlášť v tom nejvýchodnějším cípu. Tam má chajdu Kropínek, tam prší skoro furt – na rozdíl od zbytku Údolí. No, jak to tam chtěj, tak to maj. A kdybys byl z těch, co radši mrznou, tak běž úplně na sever. Kluci z Nanuků mají třičtvrtě roku pod nulou, pár magorů tam dokonce bydlí v iglú. A když chceš od všeho trochu, tak zůstaň tady – kolem Středu je to tak akorát.“

Dál z oparu Hroudovy paměti vyčnívaly už jen osamělé ostrůvky slov.

„Minehava má oheň o letním slunovratu, tam potkáš skoro všechny...“

„Řeka protéká Údolím od severu až k jihu. Kousíček od Středu je pořádný jezero a na něm pár ostrovů - na jednom nebo dvou se najde i pěkněj flek.“

„Jejich šerifka Velká Medvědice dělá nejlepší guláš v celým Údolí.“

„Kdyby ses chtěl usadit nebo kdyby ti něco chybělo, postav si chajdu. Kamarádi ti pomůžou, to se tu neodmítá. Všecko, co potřebuješ, pak najdeš v šuplíku nebo ve skříní. Anebo na půdě.“

„A kdyby sis někdy nevěděl rady, kousek za Havraní hlavou má chajdu Svatej. Říká se, že je tu úplně nejdýl. Ten bude vědět.“

Vybaven Ferdovými radami a narychlo načmáranou mapou vyrazil Hrouda na toulky Údolím. Mapu spálil hned první večer; nepřišlo mu to s ní jako pravé toulání, když věděl, kam jde. Nejdřív ze všeho zamířil na západ, kde v lesích kolem Podzimního campu sbíral do očí barvy javorů a vdechoval vůni jejich tlejícího listí. Když se toho dost nabažil, obešel Údolí celé dokola. Nevynechal ani deštivý východ, ani ledové pustiny severu. Čas od času potkal partu vandráků nebo se nachomýtl k osadnímu ohni, hřál se u kamínek v chajdách a naslouchal vyprávění za nocí. Nijak nespěchal; tady měl všečen čas, který si mohl přát. Nakonec zabloudil k Prameništi, do končin, kde se rodila Řeka. Koruny dubů tam převyšovala tmavošedá skála, která svým zobákem ukazovala k západu. Hrouda se dal tím směrem. Netrvalo dlouho a mezi stromy se vyloupily obrysy chajdy. Jak se k ní Hrouda blížil, k jeho uším dolehlo pravidelné ťukání a útržek podivné, nezařaditelné melodie.

Na plácku před chajdou ležel kmen stromu, zbavený větví. Z jeho mohutného těla na jedné straně vystupovala křídla, tváře a další roztodivné tvary. Tam, kde přestával být stromem, se k němu shýbal štíhlý, vysoký muž a mezi úderý řezářské paličky si pro sebe cosi tiše broukal. Než mohl Hrouda promluvit, vzhlédl a usmál se, málem jako by ho čekal.

„Pojď dál,“ řekl, když se pozdravili. „Zrovna hřeju čaj.“

„Jdeš jen tak kolem, nebo máš něco na srdci?“ zajímal se Svatej, když seděli na lavce před chajdou. „Asi spíš to druhý,“ přiznal Hrouda. Svatej přikývl. Bylo na něm něco starého, prastarého – ne v rysech jeho tváře, snad v jeho očích nebo v klidu jeho mlčení.

„Už jsem prošel celý Údolí. A ne že by se mi nelíbilo,“ řekl rychle. „To ne. Ale nějak prostě nemůžu najít místo, kde bych chtěl... zůstat.“ Už jen to slovo mu nějak nešlo z pusy. Zůstat, usadit se... Něco v něm se té představě bránilo.

„Nejsi první. Holt sem přijdou toulavý duše,“ pokrčil rameny Svatej. Hrouda měl pocit, že v tom bylo cosi divného. Malá vlnka, která zčeřila tu klidnou hladinu a zase se ztratila.

„Postav si chajdu,“ navrhl Svatej.

„Říkali mi,“ povzdechl si Hrouda.

„Nemusíš v ní zůstat napořád,“ opáčil Svatej. „Jen to zkus. Dej tomu čas.“

Hrouda dal na jeho radu. Postavil si boudu poblíž Podzimního campu. Odtud vyrážel na toulky krajinou večerních mlh a v době dešťů se hřál u svých vlastních kamínek. Sedával u ohňů kamarádů z okolí a dvakrát nebo třikrát přiložil ruku k dílu, když nějaký nováček nalezl zalíbení v západním kraji a rozhodl se v něm zapustit kořeny. Plynuly měsíce, přešla zima. Hrouda se usilovně snažil být spokojený, ale nezdálo se, že by čas utišil ten neklid, který mu kdesi v hloubi duše hlodal.

Přistihl se, že čím dál častěji vzpomíná na chvíle předtím, než přišel do Údolí. Na dlouhou čáru silnice a na chvějící se horký obzor, za kterým se ztrácela. Všechny krásy Údolí bledly před tou rozpálenou prašnou cestou.

Když zima s hukotem stekla z hor, vydal se do kopců. Zlézal strmé svahy, hledal pěšiny, stezičky zvěře

– cokoliv, co by vedlo nahoru. Ale všechny cesty se časem stáčely zpátky dolů. Pak mu došla trpělivost a rozhodl se vyšplhat mezi smrky přímo vzhůru. Zpočátku to šlo, jenže potom jako by se sama hora rozhodla, že ho dál nepustí. Svah byl čím dál strmější, téměř kolmý, a jehličí – nekonečné hromady jehličí se Hroudovi sypaly pod nohama a jako lavina ho s sebou strhávaly dolů. Mořil se

tak několik dní, než pochopil, že ani tudy cesta nevede.

Když se jaro blížilo k létu, vyrazil znovu k Prameništi. Svatej pracoval na dalším totemu, pro změnu štětcem a barvou. Znovu si pobrukoval tu podivnou melodii a tentokrát Hrouda zaslechl i slova:

Nebe je modré do konce dnů
les stoupá vzhůru od kořenů

Zavrtěl hlavou. Nedávaly mu smysl. Svatej vzhlédl, jako by vycítil jeho přítomnost. Usmál se, ale v očích měl cosi posmutnělého.

„Tak jaká?“ zeptal se nad čajem.

„Nejde to,“ povzdechl si Hrouda. „Snažil jsem se, ale...“ zavrtěl bezmocně hlavou. „Svatej, já prostě musím pryč. Nemůžu tu zůstat. Je to tu krásný, to jo, ale... Je mi tu těsno.“

„Myslel jsem si to.“ Na vysokém čele mu naskočila vráska.

„Svatej,“ hlesl Hrouda po chvíli, „nemoh bys... Nevěděl bys...“ vrhl na něj prosebný pohled.

Vráska se prohloubila. Svatej sklopil oči a dlouho nic neříkal.

„Jedna cesta tu je. V nejzápadnějším konci údolí je skála. Roste tam modřín. Vysokej. Vyšší než ostatní stromy. Pod ním je tunel.“ Hrouda přikývl. „Běž tam v noci o letním slunovratu,“ pokračoval Svatej podivně dutým hlasem. „Běž rovnou skrz, nezastavuj –“ zavrtěl hlavou a na čelisti mu přeskočil sval. „Víc ti neřeknu. Jdi už,“ vydechl.

V koutě u kamen se choulil soumrak. Mžoural na Hroudu šedivýma, slepoucíma očima. Sbalené tele stálo opřené u dveří. Nejdelsí den v roce se zvolna chýlil ke konci. Soumrak už dorostl velikosti bernardýna, vyplňoval celou zadní polovinu boudy a packy natahoval pod stůl. Hrouda čekal. Teprve s první hvězdou nahodil tele na záda a rychlým krokem zamířil ke skalní stěně.

Siluenta modřínu se temně rýsovala proti tmavnoucímu nebi. Hrouda se chvíli prodíral ostružiním, než našel černou díru tunelu. Vklouzl dovnitř.

Poslepu postupoval kupředu. Cosi se mu omotalo kolem kotníku. Nahmatal kořen. Vyprostil nohu a pokračoval dál. Hlavně nezastavit, zněla mu v hlavě Svátýho slova. Znovu ho zastavil kořen. Tentokrát se nenechal tak snadno setřást. Vymotal se a dral se dál, dál, dopředu. Kořeny ho šlehaly do očí a bodaly do těla, natahovaly se po něm jako pařáty. Ucítil ostrou bolest, jak mu první z nich pronikl kůží, hlouběji, dál... A pak už nic.

Hrouda cítil vítr ve větvích. Slyšel hlasy ptáků, vnímal váhu jejich těl. Pomalu se kýval ze strany na stranu společně se svými druhy. Staleté smrky, strážci údolí, chránily strmé svahy a šum jejich větví splýval v jednu píseň:

Nebe je modré do konce dnů
les stoupá vzhůru od kořenů

Zuzana Kreislová – Žabka (Brno)
2. místo – Próza nad 23 let